

УДК 37.011:17.023.35

## КОНЦЕПТ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВОГО ОСВІТНЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА

О.І. Парфьонова, директор ТОВ «Київ Сіті Консалтінг»

*В умовах реформування системи загальної середньої освіти та старту нової української школи, одним із пріоритетних є питання підвищення якості освіти. Адже відомим є той факт, що від того, яким виходить учень зі школи, які навички в нього сформовані, яка ціннісна основа закладена як фундамент, залежить яким буде майбутній студент, випускник ВУЗу, громадянин країни.*

*Проаналізоване законодавство України з визначення поняття доброчесність, зокрема порівняно освітянські нормативно-правові акти та інші сфери. Визначене проблемне коло питань при розгляді доброчесності у шкільництві, питання відповідальності у контексті співмірності вини та покарання. Короткий аналіз дослідження «Огляди ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку) на тему доброчесності в освіті: Україна 2017». Здійснено дослідження наявної нормативно правової бази щодо визначення поняття доброчесності, аналіз проекту ЗУ “Про повну загальну середню освіту”, узагальнений та систематизований матеріал щодо доброчесності в освіті з метою вироблення дієвого механізму забезпечення внутрішньої якості освіти в школах України.*

**Ключові слова:** доброчесність, академічна доброчесність, школа, освіта, закон, відповідальність.

**Актуальність теми дослідження:** поняття шкільної доброчесності не обмежене списуванням учня чи необ’єктивним оцінюванням зі сторони викладача. Проблема виховання доброчесності тісно пов’язана з питанням моралі та етики виховання, що, в свою чергу, стало основною характеристикою особистості серед категорій теорії виховання. Доброчесність зачіпляє такі поняття як честь, гідність, повага, а тому досить часто, за відсутності реальних санкцій, передбачених законодавством, єдиним дієвим механізмом у боротьбі з порушенням доброчесності є суспільний осуд. Отже можна зробити висновок, що доброчесність як основа життя та доброчесність у освіті має одне джерело – бути чесним, у відповідності до норм суспільно прийнятої етики та моралі.

**Постановка теми дослідження:** тема дослідження ґрунтується на аналізі поняття доброчесності у нормативно правових актах українського законодавства та розуміння його проявів в системі загальної середньої освіти через огляд звіту міжнародних експертів «Огляди ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку) на тему доброчесності в освіті: Україна 2017».

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** До висвітлення проблем питання виховання доброчесності, забезпечення дієвого механізму системи внутрішньої якості освіти, відповідальності та наслідків недоброчесності, час від часу звертались експерти в освітній галузі, а саме Володимир Сацик, Юрій Федорченко, Володимир Бахрушин та інші.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Якщо в загальному розумінні поняття доброчесність має певну форму, а у вищій школі є конкретний прояв недоброчесності як плагіат, то у загальній середній освіті формування цінностного контенту доброчесності лише відбувається, її фундаметальною базою мають стати такі категорії як: довіра, чесність, справедливість, взаємоповага, неупередженість, сміливість.

Сучасній школі варто замислитись над роллю плагіату та продукування рефератів, конспектів, або завдання з сайтів ГДЗ (готове домашнє завдання). Якщо вчителі почнуть готуватись до уроків та задавати власні авторські домашні завдання, приділяти увагу не лише індивідуальним роботам, а і колективним проектам, культура академічної доброчесності зросте в рази. Робота з додатковими друкованими матеріалами теж поглибило кризу доброчесності у шкільній освіті, адже коли є такий зошит – є рішення на сайті готове домашнє завдання.

Таким чином, вбачається, що існує тісний зв'язок між професіоналізмом вчителя, умінням готувати індивідуальні завдання з урахуванням особливостей певного колективу учнів, учня та проявів різного виду недоброчесних дій. Але, як зазначили міжнародні експерти – це не єдиний вид порушення доброчесності в освіті, нажаль, спотворена система загальної

середньої освіти України перебуває у кризі, що, не в останню чергу, через нехтування формуванням цінностного контенту доброчесності.

Статтею 42 закону України «Про освіту» [1] визначено що академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». У порівнянні з законом «Про державну службу» [2], стаття 4 пункт 5, одним із принципів державної служби визначено доброчесність, що має визначення як «спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень». У Законі «Про судоустрій і статус суддів» [3] статтею 56 п.10 передбачено обов'язок судді дотримуватись доброчесної поведінки, оскільки за ст.106 передана дисциплінарна відповідальність за недоброчесну поведінку, за ст.69 у вимогах до кандидата на посаду судді передбачено одну із вимог бути доброчесним. Статтею 79 пункт 19 визначено виключний перелік підстав для подання про призначення судді на посаду критерій доброчесності.

У освітньому законодавстві, варто відмітити статтю 42 нового ЗУ «Про освіту» від 5 вересня 2017 року [1], а саме появу таких понять як академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман як надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу, формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; хабарництво як надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; необ'єктивне оцінювання. Законом передбачена

відповідальність, в тому числі вводиться нове поняття академічна відповідальність, яка на сьогодні не передбачена жодним кодексом правопорушення.

Адже варто зазначити, що хабар – це кримінальне правопорушення, санкція за яке передбачено Кримінальним Кодексом, вина в якому має бути доведена органами слідства та санкції наступають з моменту вступу в дію вироку суду. У освітньому законодавстві, за порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності у вигляді:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Справедливим виникає питання розуміння співмірності вини та покарання, а також колізія з іншими нормативно - правовими актами, які передбачають доведення скоєного правопорушення, наприклад такого, як одержання хабар, провакація хабаря, прийняття пропозиції одержання хабаря.

Щодо притягнення до відповідальності здобувачів освіти у скоєнні правопорушення академічної доброчесності питання співмірності вини та покарання у законі відсутнє, тобто зрозуміти за яке порушення яка відповідальність з норм закону не є можливим та потребує уточнення у локальних нормативних актах, наприклад щодо учнів, у закон про «повну загальну середню освіту». Законом України «Про освіту» передано, що форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами. Порядок виявлення та встановлення фактів

порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом. Права особи, щодо якої порушено питання академічної доброчесності також потребують уточнення, оскільки хто є апеляційною інстанцією колегіального органу закладу освіти немає жодного пояснення.

У проекті закону «Про повну загальну середню освіту» [4], який перебуває на стадії громадського обговорення, статтею 17 передбачено, що кожен учень має право на “справедливе, неупереджене, об’єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання, здобутих незалежно від виду та форми здобуття освіти”. У пункті 3 статті 39 проекту ЗУ «Про повну загальну середню освіту» зазначено, що педагогічна рада: “схвалює положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі, що має включати систему та механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності». Статтею 42 проекту ЗУ “Про повну загальну середню освіту” передбачено зобов’язання кожного учасника освітнього процесу в закладі освіти дотримання академічної доброчесності, а система та механізми забезпечення академічної доброчесності в закладах загальної середньої освіти формуються відповідно до Закону України «Про освіту» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Фактично немає сформованого механізму забезпечення академічної доброчесності у школі, немає видів порушень академічної доброчесності, немає санкцій за не дотримання вимог закону. І чи може бути створений центральним органом виконавчої влади у сфері освіти інший, новий вид порушень та відповідальності, такий як порушення доброчесності і чи може таке порушення

мати санкції передбачені кодексами правопорушень – на сьогодні питання відкрите. Якщо в загальному розумінні поняття доброчесність має певну форму, а у вищій школі є конкретний прояв недоброчесності як плагіат, то у загальній середній освіті формування цінностного контенту доброчесності лише відбувається, її фундаментальною базою мають стати такі категорії як: довіра, чесність, справедливість, взаємоповага, неупередженість, сміливість. Сучасній школі варто замислитись над роллю плагіату та продукування рефератів, конспектів, або завдання з сайтів ГДЗ (готове домашнє завдання). Якщо вчителі почнуть готуватись до уроків та задавати власні авторські домашні завдання, приділяти увагу не лише індивідуальним роботам, а і колективним проектам, культура академічної доброчесності зросте в рази. Робота з додатковими друкованими матеріалами теж поглибило кризу доброчесності у шкільній освіті, адже коли є такий зошит – є рішення на сайті готове домашнє завдання. Таким чином, існує тісний зв'язок між професіоналізмом вчителя, умінням готувати індивідуальні завдання з урахуванням особливостей певного колективу учнів та проявів різного виду недоброчесних дій.

У Довіднику з академічної доброчесності для школярів [5] за редакцією М.В. Григор'єва, О.І. Крикова, С.Г. Певко, надано низку практичних порад та пояснень щодо того, як правильно робити отсилання, що таке плагіат та чому важлива академічна доброчесність для школярів. Автори акцентують увагу на необхідності розвивати академічну доброчесність саме зі школи, бо «...від того, які випускники виходять сьогодні зі шкільних стін, залежить, якими будуть абітурієнти та майбутні студенти» [5, с. 7]. Влучним є спостереження, що сьогоднішній плагіат у ВУЗах був сформований у школі, відсутність навички академічного письма є однією з причин цього явища, списування у школі – найбільш помітне порушення академічної доброчесності, але не єдине. У довіднику приведено основні аспекти тексту Бухарестської Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні (2004), де зазначено що виховання доброчесності має починати

кожний з себе, не допускається у академічній спільності різного роду обман, шахрайство, свобода та обмін ідеями та думками мають відбуватись на підставі взаємної поваги, а відповідальність повинні нести всі учасники академічної спільноти [5, с. 14]. На простих прикладах списування у відмінниці чи відмінника, автори Довідника пояснюють складне та багатогранне поняття доброчесності, на думку автора, із введенням у школі “Шкільного кодексу доброчесності” відбувається прийняття відповідальності та усвідомлення сприйняття доброчесності: “...мета Шкільного Кодексу доброчесності полягає у сприянні формуванню спільноти довіри, яка буде підтримувати досягнення учнів. Учні, які беруть на себе відповідальність за створення клімату академічної доброчесності, матимуть користь від цього на все життя. Що ж до академічної доброчесності в школі, то вона стосується дотримання певних стандартів поведінки в навчальній роботі»[5, с. 20].

У 2017 році в Україні було представлено дослідження «Огляди ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку) на тему доброчесності в освіті: Україна 2017»[6]. Представлення результатів цього дослідження відбулося напередодні прийняття Закону України «Про освіту» [2], який фактично дав старт масштабним змінам у системі загальної середньої освіти. У згаданому вище огляді важливим є дослідження незалежними міжнародними фахівцями порушень доброчесності у школах України.

Експерти зазначили, що однією з системних проблем доброчесності у системі шкільної освіти є доступ до шкільної освіти в Україні за допомогою неофіційних домовленостей. Так, було досліджено фактичний стан доступу дітей до початкової школи різного статусу і визначено, що ці порушення охоплюють проведення вступних іспитів для перевірки здібностей дітей школами, які за законом не повинні цього робити, та преференційним ставленням до заявників серед шкіл, яким дозволено проводити вступні іспити, однак вони надають перевагу одним дітям перед іншими. Таким практикам сприяють неналежні правила вступу і неефективний моніторинг їхнього виконання. Увагу у розділі зосереджено на школах, які вдаються до

недозволених процедур відбору, щоб упоратися з нестачею місць чи підвищити свою репутацію як якісних та ексклюзивних. Рекомендаціями ОЕСР: відкласти відбір учнів до старших класів школи та посилити доступність якісної загальної середньої освіти на нижчих рівнях. Звіт також радить переглянути існуючі правила вступу до шкіл та прибрати умови, що заохочують систему «тіньового» доступу. Крім того, звіт пропонує покращувати баланс між попитом і пропозицією, що допоможе зняти тиск із популярних шкіл.

Із прийняттям ЗУ “Про освіту” [3] та появою статті 13 держава гарантувала вступ дитини до найбільш доступної та наближеної до місця проживання школи. При цьому право подавати документи до будь-якого іншого закладу освіти нікуди не зникло, тобто було змінено підхід до порядку вступу у перші класи закладів освіти та скасовані будь-які конкурсні випробування. У відповідності до рекомендацій експертів ОЕСР держава вирішила унормувати порядок зарахування до школи, виконати своє зобов’язання щодо гарантій тим, хто живе найближче до школи. У попередні роки батьки не надавали жодних документів для підтвердження свого проживання на території обслуговування школи. Це призвело до того, що за так звані «вступні внески» окремі комерційні директори шкіл влаштовували аукціон і просто торгували місцями у перший клас. Вартість варіювалась від 1000 грн. до 5000 доларів. Відсіювали на так званих конкурсах, співбесідах тестах. Тобто «шкільна трійка» суб’єктивно оцінювала шестирічну дитину, а батькам видавала вердикт – «годен» – «не годен»[6, с. 54-64].

У 2018 році було заборонено проводити будь-які конкурси з перевірки знань майбутніх першокласників у будь-які заклади освіти. Цікавий момент, але виявляється є школи, які ще в лютому провели такі конкурси та пообіцяли батькам зарахувати дітей. Є школи, які проводять навчання перед вступом у перший клас у так званих «нульових» класах. Проводять на території школи, без договорів оренди і, звісно, за готівку. Також виявилось, що домовленості у окремих «елітних» школах були ще у вересні 2017 року.



Отже питання доброчесності вступу до закладів загальної середньої освіти у системі зрушило з місця, але потребує значного удосконалення і перш за все забрати не властиву функцію директорам шкіл перевіряти документи проживання дитини чи батьків на предмет їх відповідності, чинності, не фальсифікації чи підробки, все ж таки це мають робити відповідні служби у країні.

Неналежне визнання навчальних досягнень у початковій і середній освіті України – це інша проблема доброчесності на яку звернули увагу експерти ОЕСР. Суттєві недоліки в оцінюванні результатів навчання у поєднанні з культурою приймання подарунків уможливають неналежне оцінювання вчителями, а батьків переконують, що оцінки – справа довірлива. Усі залучені сторони мають причини долучатися до порушення доброчесності: батьки вважають, що кращі оцінки можуть забезпечити доступ до якісної вищої освіти, школи залежать від батьківських грошових внесків, а вчителів мотивує незадовільна зарплата. Замкнене коло, яке має бути врегульовано на законодавчому рівні. Розділ містить рекомендації щодо покращення оцінювання в класі, включно з ширшим і більш раннім використанням зовнішнього оцінювання без серйозних наслідків для учнів, важливо проводити зовнішнє оцінювання не лише наприкінці навчання, а проміжне, для діагностування процесу навчання. Підвищення обізнаності про обмежене значення шкільних оцінок для доступу до вищих навчальних закладів (ВНЗ), а також запровадженням модерації оцінок. Доцільним може стати відміна значення середнього балу атестату для вступу у ВУЗ. У звіті зазначено, що стимули для зловживань можна зменшити за умови підвищення вчительських зарплат, але лише після оцінювання реальних доходів і умов роботи вчителів, щоб визначити, які зміни в оплаті праці будуть справедливими та ефективними [6, с. 67-72].

Ще одна типова для всієї країни проблема побутової корупції, експерти відмітили – традиція дарувати подарунки. У відповідності до даних щорічного дослідження, яке проводить міжнародна неурядова організація

Transparency International “Індекс сприйняття корупції” (CPI) [7] - українці не високої думки про чиновників та посадовців. Країна здобула 30 балів (зі 100 можливих у дослідженні Transparency International) за 2017 рік і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2) ніж у 2016 році. У дослідженні зазначено, що на практиці це означає – всі все бачать, але змін не відбувається – в освіті традиція обдаровувати вчителя чи керівника закладу укорінена та має підґрунтя – високі оцінки – більше шансів вступу у вищий навчальний заклад. Шкільний атестат є передумовою отримання професійнотехнічної або вищої освіти. Високі оцінки в атестаті збільшують шанси учня вступити до хорошого вишу на бюджет, хоча в Законі України «Про вищу освіту» від 2014 р. і йдеться, що ці оцінки не можуть становити більше ніж 10% від загального балу. Низькі оцінки сигналізують, що учні можуть не скласти ЗНО взагалі, або не отримати за нього достатньо високий бал, щоб вступити до бажаного університету, або ж не матимуть права навчатися на бюджеті.

Міфологізований дискурс про низьку заробітну плату вчителя лише допомагає цій традиції бути у школах країни, адже фактичних даних про кількість вчителів з мінімальною заробітною платою немає, таке дослідження в Україні ще не зроблено. Перегляд заробітних плат освітян з 2014 року відбувся два рази, але покращення у питаннях доброчесності не відбулось. Вищі вчительські зарплати не є однозначним шляхом до покращення доброчесності в освіті. У звіті ОЕСР подано дві причини: “По-перше, немає прямого зв’язку між низькими зарплатами вчителів і їхнім бажанням вдаватися до зловживань (наприклад, навмисного неналежного оцінювання) чи уникати їх. Учителі та керівники шкіл можуть діяти доброчесно, незважаючи на відсутність фінансових стимулів до цього. І навпаки, учителі, які добре заробляють, але працюють у школах, де керівництво вимагає певних показників успішності на тлі культури страху, залякування та помсти,

можуть вдаватися до «організованих і систематичних порушень», таких як маніпулювання результатами тестів (New York Times, 2015)»[6, с. 81]. А друга причина – це як раз відсутність реальної інформації про офіційні зарплати вчителів, а отже, для скількох учителів підвищення зарплати може вплинути на стимули вдаватися до зловживань, бо додатково вчителі мають доплати за додаткові завдання, такі як перевірка домашніх завдань або класне керівництво і т. ін. Якщо аналізувати вчительську заробітну платню з доплатами, то виявляється що оплата праці вчителів може бути збільшена до рівнів, набагато вищих за офіційну суму.

Приватні додаткові заняття в школах експерти визначили ще однією типовою проблемою по країні та надали ряд рекомендацій. У звіті зазначено, що українські вчителі часто надають платні приватні додаткові заняття для своїх учнів, не виходячі зі стін школи. Така практика, що не є забороненою чи регульованою, створює небажані стимули для порушень. Як зазначається у звіті, вчителі можуть більш прихильно ставитися на уроках до учнів, з якими вони займаються, погано викладати і ставити незаслужено низькі оцінки, щоб створити попит на власні репетиторські послуги. Звіт зосереджується на умовах, за яких родини вдаються до послуг репетиторів, а вчителі їх надають. Міжнародні експерти акцентують увагу на необхідності прийняття радою політичних рішень, зокрема визначити за яких умов вчителі можуть займатись репетиторством, коли це є конфліктом інтересів, включно із заборонаю для вчителів давати уроки своїм учням за гроші; запровадження обов'язкової реєстрації репетиторів; надання більш якісного зворотного зв'язку батькам щодо процесу навчання; зміцненням переконання, що зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) можливо здати не оплачуючи репетиторів, оцінювання вчительської зарплати[6, с. 90-102].

**Висновки.** Комплексне поняття доброчесність у шкільній освіті не є новим, але є дискусійним, оскільки притягнення до відповідальності здобувачів освіти чи вчителів у школі не має конкретних форм у вітчизняному законодавстві щодо правопорушення, співмірності вини і покарання, наслідків для учня чи

вчителя або батьків і чи може бути – питання відкрите. Адже використання додаткових друкованих зошитів, продукування завдань, які є не унікальними, відповіді на які знаходяться на електронних ресурсах так званих готових домашніх завдань, часто неусвідомлена, непрофесійна робота самих вчителів школи, що в свою чергу мотивує учнів використовувати всі сайти, оскільки унікальність роботи вчителям часто не потрібна.

Як вбачається з аналізу звіту міжнародних експертів ОЕСР та існуючих норм права у питанні доброчесності, у порівнянні з ситуацією до 2014 року – наша країна зробила значний крок у розумінні суті академічної доброчесності та доброчесності в цілому у шкільній освіті, як соціальної передумови добробуту та визнання загальнолюських етичних норм моралі. Але далеким є ще усвідомлення та зміна світогляду громадян України, оскільки роками це питання не висвітлювалось, не аналізувалось, не досліджувалось і не було у пріоритеті в школах та ВУЗах. Важливим є початок виховання доброчесності у школі, оскільки явище плагіату у вищих навчальних закладах має одне коріння – відсутність поняття та навички бути чесним у виконанні завдання, бути творчим та креативним, не боятись робити авторську, унікальну роботу.

#### Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України “Про державну службу” [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Закон України “Про судоустрій і статус суддів” [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
4. Проект закону «Про повну загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – 2018. Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proekt-zakonu-pro-povnu-zagalnu-serednyu-osvitu>
5. За заг. ред. О. О. Гужви. Довідник з академічної доброчесності для школярів [Електронний ресурс] / М. В. Григор'єва, О. В. Крикова, С. Г. Певко // ХНУ ім. В. Н. Каразіна.. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://rmkbib14.blogspot.com/2017/05/Avtorske-pravo-Plagiat-Akademichna-dobrochesnist.html>.
6. «Огляди ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку) на тему доброчесності в освіті: Україна 2017» [Електронний ресурс] // Благодійний фонд «Інститут розвитку освіти». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: [http://iro.org.ua/uploads/OECDrev\\_ua\\_K+P293\\_out2\\_\(1\).pdf](http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_(1).pdf).
7. ІНДЕКС КОРУПЦІЇ СРІ-2017 [Електронний ресурс] // Transparency International – антикорупційна організація. – 26. – Режим доступу до ресурсу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-koruptsiyi-cpi-2017/>.

#### References

1. The Law of Ukraine "On Education" [Electronic resource]. - 2017. - Mode of access to the resource: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Law of Ukraine "On Civil Service" [Electronic resource]. - 2015. - Resource access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Law of Ukraine "On the Judiciary and Status of Judges" [Electronic resource]. - 2016. - Mode of access to the resource: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
4. Draft Law "On Full Secondary Education" [Electronic resource]. - 2018. Mode access to the resource: <https://mon.gov.ua/ru/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proekt-zakonu-pro-povnu-zagalnu-serednyu-osvitu>
5. For the community Ed. O.O.Guzhvi. A guide to academic integrity for schoolchildren [Electronic resource] / MV Grigoryeva, O. V. Krykova, S. G. Pevko // KhNU them. V. N. Karazin .. - 2016. - Mode of access to the resource: <http://rmkbib14.blogspot.com/2017/05/Avtorske-pravo-Plagiat-Academichna-dobrochesnist.html>.
6. "OECD Surveys on the Integrity of Education: Ukraine 2017" [Electronic Resource] // Charitable Foundation "Institute for Educational Development". - 2017. - Resource access mode: [http://iro.org.ua/uploads/OECDrev\\_ua\\_K+P293\\_out2\\_\(1\).pdf](http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_(1).pdf).
7. CORRUPTION INDEXES CPI-2017 [Electronic resource] // Transparency International - an anticorruption organization. - 26. - Resource access mode: <https://tiu-ukraine.org/research/index-koruptsiyi-cpi-2017/>.

## КОНЦЕПТ ДОБРОДЕТЕЛИ В ШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Е.И. Парфенова

В условиях реформирования системы общего среднего образования и старта новой украинской школы, одним из приоритетных является вопрос повышения качества образования. Ведь известен тот факт, что от того, каким является ученик школы, какие навыки у него сформированы, которая ценностная основа заложена как фундамент, зависит каким будет будущий студент, выпускник ВУЗа, гражданин страны.

Проанализировано законодательство Украины по определению понятия добродетель, в частности проведено сравнение образовательных нормативно-правовых актов и других сфер. Определен проблемный круг вопросов при рассмотрении добродетели в школе, вопросы ответственности в контексте соразмерности вины и наказания. Краткий анализ исследования «Обзоры ОЭСР (Организация экономического сотрудничества и развития) на тему добродетели в образовании: Украина 2017». Проведено исследование имеющейся нормативно правовой базы относительно определения понятия добродетели, анализ проекта ЗУ "О среднем образовании", обобщенный и систематизированный материал по добропорядочности в образования с целью разработки действенного механизма обеспечения внутреннего качества образования в школах Украины.

**Ключевые слова:** добродетель, академическая добродетель, школа, образование, закон, ответственность.

## THE CONCEPT OF INTEGRITY IN SCHOOL EDUCATION THROUGH THE PRISM OF THE NEW EDUCATIONAL LEGISLATION.

O.I. Parfonova

One of the priority issues is the education quality improvement issue, which is the reforming system of general secondary education and the launch of a new Ukrainian school. It is well-known that from what the student took from school, what skills were formed, which value basis is laid as a foundation, depends on who would be the future student, graduate of the university, a citizen of the country.

**Target setting:** to analyze the legislation of Ukraine in defining the notion of virtue, in particular to compare educational normative legal acts and other fields. Identify a range of issues when considering integrity in school, the question of responsibility in the context of proportionality of guilt and punishment. A Brief Analysis of the OECD Survey (Organization for Economic Cooperation and Development) on Integrity in Education: Ukraine 2017

**Actual scientific researches and issues analysis.** Leading experts in education, namely Volodymyr Satsik, Yuri Fedorchenko, Volodimir Bahrushin from time to time addressed the issue of education of integrity, providing an effective mechanism for the system of internal quality of education, responsibility and consequences of infertility.

**The research objective.** study of the existing normative legal basis for the definition of the concept of integrity, analysis of the draft Law on Full-General Secondary Education, generalize and systematize material on integrity in education with the aim of developing an effective mechanism for securing the integral quality of education in schools of Ukraine.

In the general understanding, the concept of integrity has a certain form, and in a higher school there is a plagiarism, in the general secondary education is only takes place formed the value content of integrity: trust, honesty, justice, mutual respect, impartiality, courage.

The modern school should consider the role of plagiarism and the production of abstracts, notes, or tasks from the sites of the GDZ (ready homework). If the teachers begin to prepare for lessons and ask their own homework assignments, pay attention not only to individual works but also to collective projects, the culture of academic integrity will increase at times. Work with additional printed materials also deepened the crisis of virtue in school education, because when there is such a notebook - there is ready homework in the Internet.

Thus, it is seen that there is a close connection between the professionalism of the teacher, the ability to prepare individual tasks, taking into account the particularities of a certain collection of students, student and manifestations of various kinds of unfair practices. But, as international experts have pointed out, this is not the only type of violation of integrity in education, unfortunately, the distorted system of general secondary education in Ukraine is in crisis.

**Conclusions.** Integrating the integrity of school education is not new but controversial, since bringing to responsibility of educators or teachers at school does not have specific forms in domestic law on offenses, proportionality of guilt and punishment, consequences for a pupil or teacher or teachers, and whether it can be - the question is open. After all, the use of additional printed booklets, the production of tasks that are not unique, the answers to the electronic resources of so-called ready-made homework, are often unconscious, unprofessional work of these school teachers, which in turn motivates students to use all the sites, the profundity of the uniqueness of work for teachers often not needed.

As the analysis of the report of international experts OECD and the existing rules of law in the issue of integrity, in comparison with the situation until 2014, our country has made a significant step in understanding the essence of academic integrity and integrity in the whole school education as a social prerequisite for prosperity and the recognition of universal moral norms of morality . But the awareness and change in the outlook of Ukrainian citizens is far from complete, since for years this issue has not been analyzed, it has not been analyzed, was not investigated and was not a priority in schools and universities. It is important to begin the education of integrity in the school, the inspiration of the phenomenon of plagiarism in higher educational institutions has one roots - the lack of concepts and skills to be honest in fulfilling the task, to be creative and creative, not to be afraid to do authorial, unique work.

**Key words:** integrity, academic integrity, school, education, law, responsibility.